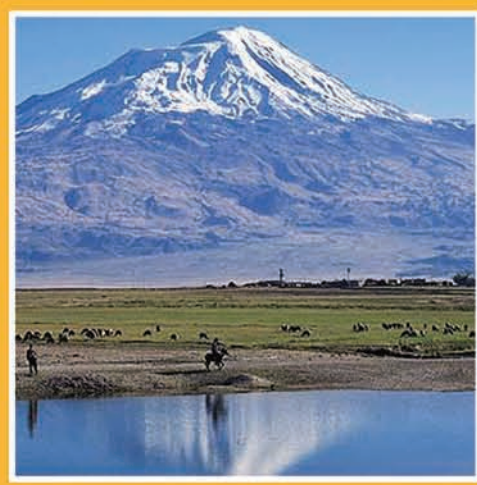

OKTAY BELLİ

THE THIRD INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF MOUNT ARARAT AND NOAH'S ARK

III. ULUSLARARASI AĞRI DAĞI VE NUH'UN GEMİSİ SEMPOZYUMU

THE THIRD INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF MOUNT ARARAT AND NOAH'S ARK

III. ULUSLARARASI AĞRI DAĞI VE NUH'UN GEMİSİ SEMPOZYUMU

THE THIRD INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF MOUNT ARARAT AND NOAH'S ARK

III. ULUSLARARASI AĞRI DAĞI VE NUH'UN GEMİSİ SEMPOZYUMU

EDITED BY-EDİTÖR OKTAY BELLİ

EDITED BY-EDİTÖR OKTAY BELLİ

Oktay Belli, 1945 yılında Kars'ta doğdu. 1966 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Eski Ortaçağ Dilleri ve Kültürleri Bölümü'ne giren ve 1970 yılında mezun olan Oktay Belli, aynı yıl Eskiçağ Tarihi Anabilim Dalı'nda asistan oldu.

Oktay Belli, 1970 yılından günümüze kadar Anadolu'da "Boyalı Mağara Resimlerinin Araştırılması", "Tarihöncesi Çağ'a Ait Kayaüstü Resimlerinin Araştırılması", "Tunc ve Erken Demir Çağı'na Ait Kale ve Nekropolün Araştırılması", "Hammade Yataklarının Araştırılması", "Maden Kaynakları ve İşletmesinin Araştırılması", "Urartu Karayolu Şebekesinin Araştırılması", "Urartu Mimari Anıtlarının Araştırılması", "Anıtsal Kaya Kapılarının Araştırılması", "Anıtsal Kaya İşaretlerinin Araştırılması", "Urartu Çiviyazılı Belgelerinin Araştırılması", "Geleneksel Konut Mimarisinin Araştırılması", "Baraj, Gölet ve Sulama Kanallarının Araştırılması", "Geleneksel Mutfak Kültürünün Araştırılması", "Geleneksel Müzik Aletleri ve Kültürünün Araştırılması" konusunda çalışmalar yapmaktadır.

1991 yılından beri "Aşağı ve Yukarı Anzaf Urartu Kaleleri Kazısı" ile "Yoncatepe Sarayı, Nekropolü ve Aşağı Kent Kazısı" nı sürdürmektedir.

1997 yılından beri İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne bağlı "Van Bölgesi Tarih ve Arkeoloji Araştırma Merkezi" nin müdürlüğünü yapmaktadır.

2001-2006 yılları arasında İstanbul Üniversitesi'ne bağlı "Avrasya Arkeoloji Enstitüsü"nü kurdu ve müdürlüğünü yaptı. Ukrayna, Kırım, Gürcistan, Nahçıvan, Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan'da arkeolojik yüzey araştırmaları yaptı ve sonuçlarını çeşitli makale ve kitaplar halinde yayınladı.

2003 yılından beri Doğubayazıt, Kars, Ağrı, Iğdır, Kağızman, Van, Ahlat, Erzurum, Bitlis, Siirt ve Hakkâri'de ulusal ve uluslararası sempozyumlar düzenleyerek, sempozyum sonuçlarını kitaplaştırdı.

1975 yılından beri Anadolu Uygarlıkları konusunda çeşitli belgesel filmlerin yapılmasına katkıda bulundu, İstanbul, Mersin ve Van'da çok sayıda kişisel fotoğraf ve Urartu sergisi açtı.

1976 yılından beri çeşitli süreli dergi ve kitabın editörlüğünü yapmaktadır. Şimdiye kadar uluslararası düzeyde 38 kitap ve 530'dan fazla bilimsel makalesi yayınladı.

Prof. Dr. Oktay Belli, Van Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu başkanı, Yüksek Kurul üyesi, ÇEKÜL Vakfı, Taç Vakfı, Kars-Ardahan-Iğdır (KAI) Vakfı, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yönetim Kurulu üyesi, Türk Eskiçağ Bilimler Enstitüsü ve Berlin Alman Arkeoloji Enstitüsü üyesidir. Evli ve iki çocuk sahibidir.

**THE THIRD INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF
MOUNT ARARAT AND NOAH'S ARK**

**III. ULUSLARARASI AĞRI DAĞI VE
NUH'UN GEMİSİ SEMPOZYUMU**

**“THE THIRD INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF MOUNT ARARAT AND NOAH’S ARK”
“III. ULUSLARARASI AĞRI DAĞI VE NUH’UN GEMİSİ SEMPOZYUMU”**

Ağrı Valiliği ve İbrahim Çeçen Üniversitesi’nin Ev Sahipliğinde, İstanbul Üniversitesi’nin de birlikte düzenlediği organizasyonu ile 12-14 Ekim 2010 Tarihleri Arasında Ağrı’da İbrahim Çeçen Üniversitesi’nde Nezahat Çeçen Konferans Salonu’nda Gerçekleştirilmiştir.

© Yayın Hakları
Prof. Dr. Oktay BELLİ

İç Tasarım ve Uygulama
Burhan Maden

Ön ve Arka Kapak Resimleri
Z.Z.Acar, M.Lortoğlu, S.Ünsal, E.M.Bulut,O.Belli

Kapak Tasarımı ve Uygulama
Nil Nihan Bilkay

Düzeltili
Güzin Sühran Belli

Yapım
Doğuş Matbaacılık
Kağızman Caddesi No:42 - Ağrı Tel: 0472 215 10 10

Baskı ve Cilt
ATÖLYE OFSET
İmamçesme Caddesi Tomurcuk Sokak No: 9/A
Seyrantepe – Şişli – İSTANBUL
Tel: 0212 – 332 06 02 – Fax : 0212 – 332 06 01
www.atolyeofset.com.tr

İlk Basım 2011 İSTANBUL

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Yayınları Nr.6
Tüm Hakları Saklıdır. Kaynak Belirtmek Koşulu ile Yararlanılabilir.
ISBN : 978-605-89373-5-2

Bu Kitap Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi’nin Maddi Katkılarıyla Bastırılmıştır.
Kitapta Yer Alan Makalelerin Her Türlü Bilimsel ve Yasal Sorumluluğu,
Yazarlarına Aittir.

THE THIRD INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF MOUNT ARARAT AND NOAH'S ARK

III. ULUSLARARASI AĞRI DAĞI VE NUH'UN GEMİSİ SEMPOZYUMU

Edited by - Editör

Prof. Dr. OKTAY BELLİ

DÜZENLEME KURULU / ORGANIZATION BOARD

ALİ YERLİKAYA

(*Ağrı Valisi – Governor of Ağrı*)

Prof. Dr. İRFAN ASLAN

(*Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Rektörü – Rectorate of Ağrı İbrahim Çeçen University*)

Prof. Dr. Oktay BELLİ

(*Organizasyon Komitesi Başkanı – Chairman of the Organisation Committee*)

Prof. Dr. FAHRİ BAYIROĞLU

Doç. Dr. YUSUF ÇETİN

Yrd. Doç. Dr. FARUK KAYA

Yrd. Doç. Dr. ŞAHABETTİN ÖZTÜRK

EBU MUHSİN BULUT

GÜZİN SÜHRAN BELLİ

VEDAT EVREN BELLİ (M.A)

DANIŞMA KURULU / EDITORIAL ADVISORY BOARD

Prof. Dr. YÜKSEL BİNGÖL

Prof. Dr. BAHATTİN DARTMA

Prof. Dr. HACI KADİR KADİRZADE

Prof. Dr. KAZIM KÖKTEKİN

Doç. Dr. R. ESER GÜLTEKİN

Doç. Dr. KEREM KARABULUT

Yrd. Doç. Dr. MÜZAHİR KILIÇ

Yrd. Doç. Dr. YASİN KILIÇ

GERRIT AALTEN

REZA HEİDARİ (M.A.)

YAYIN KURULU / EDITORIAL BOARD

Prof. Dr. OKTAY BELLİ

(*Yayın Kurulu Başkanı – Editor in Chief*)

Prof. Dr. METİN TUNCEL

Prof. Dr. NİHAT FALAY

Prof. Dr. İSA YÜCEER

Doç. Dr. ZEYNELABİDİN MAKAS

Doç. Dr. YUSUF ÇETİN

Yrd. Doç. Dr. FARUK KAYA

Yrd. Doç. Dr. M. SALİH MERCAN

Dr. YAŞAR KALAFAT

İSMET ALPASLAN

CONTENTS

İÇİNDEKİLER

Ali YERLİKAYA ÖNSÖZ	XII
İrfan ASLAN ÖNSÖZ	XIV
FOREWORD	XVI
Oktay BELLİ SUNUŞ.....	XVIII
Oktay BELLİ THE RECENTLY DISCOVERED URARTIAN IRRIGATION FACILITIES IN THE MOUNT ARARAT REGION (2008-2010).....	1
<i>AĞRI DAĞI BÖLGESİ'NDE YENİ KEŞFEDİLEN URARTU SULAMA TESİSLERİ (2008-2010)</i>	3
Oktay BELLİ <i>AĞRI DAĞI BÖLGESİ'NDE URARTU KRALLIĞI'NA AİT ANITSAL KAYA İŞARETLERİNİN</i> <i>ARAŞTIRILMASI</i>	22
Oktay BELLİ <i>SURVEYS OF MONUMENTAL URARTIAN ROCK SIGNS IN ARARAT MOUNT REGION</i>	35
Oktay BELLİ <i>HZ. NUH'UN GEMİSİ'NİN AĞRI DAĞI ÜZERİNDE BULUNDUĞU KONUSUNDA</i> <i>HALK OZANLARININ YAZMIŞ OLDUĞU ŞİİRLER</i>	47
Oktay BELLİ POETRY ABOUT NOAH'S ARK ON MOUNT ARARAT BY FOLK POETS.....	64
Reza HEİDARİ - Reyhane AFİFİ <i>NOWRUZ AND GEOGRAPHY OF ITS CULTURAL DOMAIN</i>	75
Reza HEİDARİ - Reyhane AFİFİ EARTHEN EVIDENCES OF PROTOLITERATE (RIM BOWEL) FOR THE FIRST TIME IN NORTH WEST OF IRAN	89
Yusuf ÇETİN AN EVALUATION OF FOUNTAINS IN DOĞUBAYAZIT İSHAK PASHA PALACE IN THE LIGHT OF FOUNTAINS SEEN IN THE OTTOMAN ARCHITECTURE.....	100
<i>OSMANLI MİMARİSİNDEKİ ÇEŞMELER İŞİĞİNDA DOĞUBAYAZIT</i> <i>İSHAK PAŞA SARAYI ÇEŞMELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	102

Ahmet DEMİR

İZZADDİN AİBAK WHO WAS GOVERNOR OF EASTERN ANATOLIA OF AYYUBIDES (1229-1231) ...111
EYYÛBÎLER'İN DOĞU ANADOLU VALİLİKLERİNDEN İZZEDDİN AYBEK (1229-1231).....112

Vedat Evren BELLİ

RESTORATION OF İSHAK PAŞA PALACE 2007121
2007 YILI İSHAK PAŞA SARAYI RESTORASYON ÇALIŞMALARI.....123

Yüksel BİNGÖL - Şahabettin ÖZTÜRK - Şevket ALP

THE LANDSCAPE PLANNING OF İSHAK PASHA PALACE135
İSHAK PAŞA SARAYI'NIN ÇEVRE DÜZENLEMESİ.....138

Zeynelabidin MAKAS

THE MILITARY EXPEDITION OF KÖROĞLU TO BAYAZIT152
KÖROĞLU'NUN BAYAZIT SEFERİ153

Abdulkadir GÜL

A GENERAL PROSPECT TO THE DEMOGRAPHIC OF BAYEZİD COUNTY156
BAYEZİD SANCAĞININ DEMOGRAFİK YAPISINA GENEL BİR BAKIŞ157

Yakup KARATAŞ

SANJAK OF BAYEZİD AT THE ENDS OF NINETEENTH CENTURY171
XIX. YÜZYILIN SONLARINDA BAYEZİD SANCAĞI.....172

Ahmet EDİ - Erdal AYDOĞAN

THE REVOLTS IN AĞRI PROVINCE AFTER SHEIKH SAİD REBELLION (1925-1930)186
ŞEYH SAİT İSYANI SONRASI AĞRI İSYANLARI.....187

M. Salih MERCAN

15. KOLORDU'S ORPHAN CHILDREN RECORD BOOK196
15. KOLORDU'NUN YETİM ÇOCUKLARLA İLGİLİ KAYIT DEFTERİ.....199

Nihat FALAY

IN THE R.K. PORTER'S BOOK OF TRAVELS ON THE SURROUNDINGS OF
THE MOUNT AĞRI AND THE NOAH'S ARK215
ROBERT KER PORTER'İN SEYAHATNAMESİ'NDE AĞRI DAĞI ÇEVRESİ VE NUH'UN GEMİSİ216

Salim GÖKÇEN

REACTIONS TO RESIGNATION OF THE ALİ RIZA PASHA GOVERNMENT
FROM AĞRI AND ITS REGION222
ALİ RIZA PAŞA HÜKÜMETİ'NİN İSTİFASINA KARAKİLİSE/KARAKÖSE
(AĞRI), BAYEZİD VE DİYADİN'İN TEPKİSİ224

Zübeyir KARS

ON EDUCATION, HEALTH, DEVELOPMENT, ECONOMIC AND SOCIAL STATUS OF BEYAZIT
AND AĞRI PROVINCES FROM THE EARLY YEARS OF THE REPUBLIC TILL 1940.....237
CUMHURİYETİN İLK YILLARINDAN 1940 YILINA KADAR BEYAZIT VE AĞRI İLLERİNİN
EĞİTİM, SAĞLIK, BAYINDIRLIK, İKTİSAT VE SOSYAL DURUMU ÜSTÜNE238

Kerem KARABULUT - İ. Orkun ORAL

THE ANALYSIS OF SOCIO-ECONOMIC STRUCTURE OF AĞRI PROVINCE.....258
AĞRI İLİNİN SOSYO-EKONOMİK YAPISININ ANALİZİ259

Bülent KARA

SERVICES BROUGHT TO AĞRI (ARARAT) PROVINCE BY THE CENTRAL ADMINISTRATION IN THE REPORTS OF THE PARLIAMENTARIANS FROM AĞRI IN 6-7. TERM OF TURKISH GRAND NATIONAL ASSEMBLY: ROAD, WATER, ELECTRICITY AND RECONSTRUCTION SERVICES	274
<i>TBMM VI ve VII. DÖNEM AĞRI MİLLETVEKİLLERİ RAPORLARINDA MERKEZİ YÖNETİMCE AĞRI VİLAYETİNE GÖTÜRÜLEN YOL, SU, ELEKTRİK VE İMAR HİZMETLERİ</i>	<i>276</i>

Erdem YAVUZ

AĞRI PEOPLE'S HOUSE.....	283
AĞRI HALKEVİ	284

B. Yavuz HATUNOĞLU

SOCIAL STRUCTURE AND SOCIAL CHANGE IN AĞRI PROVINCE	301
<i>AĞRI İLİNDE SOSYAL YAPI VE SOSYAL DEĞİŞME</i>	<i>302</i>

E. Muhsin BULUT - Gül İNCE

TRANSHUMANCE IN THE AĞRI REGION	306
<i>AĞRI BÖLGESİNDE YAYLACILIK.....</i>	<i>307</i>

Faruk KAYA - Sinan KOCAMAN

INTERNATIONAL MIGRATION MOVEMENTS AND AN EVALUATION ON THE SOCIAL AND ECONOMIC CONDITION OF REFUGEES AND ASYLUM SEEKERS IN AĞRI	316
<i>MÜLTECİ HAREKETLERİ AÇISINDAN AĞRI KENTİ VE KENTTEKİ MÜLTECİLERİN SOSYO-EKONOMİK DURUMU ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME</i>	<i>317</i>

Metin TUNCEL

AVEA OF YUKARI MURAT	332
<i>YUKARI MURAT YÖRESİ</i>	<i>333</i>

Çulpan Zaripova ÇETİN

ARARAT MOUNTAIN IN RUSSIAN LITERATUR.....	337
<i>RUS EDEBİYATINDA AĞRI DAĞI</i>	<i>338</i>

İsmet ALPASLAN

THE INFLUENCE OF KOTAN WHICH IS AN AGRICULTURAL IMPLEMENT	347
<i>BİR TARIM ALETİ OLAN KOTAN'IN HALK KÜLTÜRÜNE ETKİLERİ</i>	<i>348</i>

Yaşar KALAFAT

"ROCK CULT" IN PEOPLES OF TURKISH CULTURE WITH EXAMPLES OF MOUNT ARARAT AND ITS NEAR SURROUNDINGS.....	358
<i>AĞRI DAĞI VE YAKIN ÇEVRESİ ÖRNEKLERİ İLE TÜRK KÜLTÜRLÜ HALKLARINDA "TAŞ KÜLTÜ"</i>	<i>359</i>

Bekir KÖLE

RELATIONSHIP BETWEEN APPARENT LOVE (ISHQ-I MAJAZI) AND REAL LOVE (ISHQ-I HAQIQI) IN AHMAD-İ KHANİ'S WORKS "MEM Ü ZİN"	370
<i>AHMED-İ HÂNÎ'NİN "MEM Ü ZİN" ADLI ESERİNDE MECAZÎ AŞK - HAKİKÎ AŞK İLİŞKİSİ</i>	<i>371</i>

Cevdet BAYCAN

NUMERICAL FOUNDATION OF XANI'S EPIC OF TENS.....	383
<i>XANÎ'NİN ONLAR DESTANININ SAYISAL TEMELİ</i>	<i>385</i>

Naim AVAN

TASAVVUFİ MOVEMENTS IN THE OTTOMAN PERIOD PART I	390
<i>OSMANLI DÖNEMİ AĞRI BÖLGESİNDEKİ TASAVVUFİ HAREKETLER (AHMED-İ HÂNÎ ÖRNEĞİ) (1119/1707)</i>	<i>392</i>

Elif KANCA - Çakır Ceyhan SÜVARİ	
AS AN SCIENCE IN PURSUIT OF SACRED RELICS: SEARCHES FOR NOAH'S ARK EXAMPLE	398
KUTSAL KALITLARIN PEŞİNDEKİ BİLİM: NUH'UN GEMİSİ ARAMA ÇALIŞMALARI ÖRNEĞİ.....	399
Müzahir KILIÇ	
THE THEMES AND IMAGES IN THE POEMS WRITTEN UPON AGRI.....	404
AĞRI ÜZERİNE YAZILMIŞ ŞİİRLERDE İŞLENEN KONULAR VE YER TASVİRLERİ.....	405
Gerrit AALTEN	
ÇAĞDAŞ ZAMANDA HZ. NÛH'UN GEMİSİ'NİN TANIKLARI	412
Gerrit AALTEN	
TESTIMONIES OF NOAH'S ARK IN MODERN TIMES	417
İsa YÜCEER	
THE RETURN OF NOAH	422
NUH'UN DÖNÜŞÜ	424
Türkan KADİRZADE	
THE LEGENDS CONNECTED WITH NOAH PROPHET; THE WORLD STORM AND COMPARISONS WITH ANATOLIAN TURKS.....	441
NUH PEYGAMBER, DÜNYA TUFANI İLE BAĞLI RİVAYETLER VE ANADOLU TÜRKLERİ İLE KARŞILAŞTIRMALARI.....	442
Bahattin DARTMA	
DATA CONCERNING THE SCIENTIFIC VALUE OF THE TORAH ON THE FLOOD.....	446
TEVRAT'IN NUH TUFANINA DAİR VERİLERİNİN BİLİMSEL DEĞERİ ÜZERİNE.....	447
Zeki TAN	
THE CONTRIBUTION OF NOAH'S MESSAGE TO GLOBAL ETHICS CRISIS IN THE CONTEXT OF NUH SURA.....	457
NUH SÜRESİ BAĞLAMINDA KÜRESEL AHLAK BUNALIMINA HZ. NUH'UN MESAJININ KATKISI.....	458
NOAH'S ARK MINISTRIES INTERNATIONAL	
NUH'UN GEMİSİ ARAŞTIRMASINDA YENİ BİR KANIT BULUNDU - AĞRI DAĞI'NDA ÇOK ESKİ BİR AHŞAP YAPI KEŞFEDİLDİ.....	476
NOAH'S ARK MINISTRIES INTERNATIONAL	
NEW EVIDENCE EMERGES IN THE SEARCH FOR NOAH'S ARK-ANCIENT WOOD STRUCTURE DISCOVERED ON MOUNT ARARAT.....	483
Nevzat TARTI	
A STUDY ON A RELATING WHICH COMPARE UMAR B. AL-KHATTAB WITH NOAH.....	490
HZ. NÛH İLE HZ. ÖMER ARASINDA BENZERLİK KURAN BİR HADİS'İN TAHLİLİ	491
Meryem NAKİBOĞLU	
DER PROPHET NOAHIN DER DEUTSCHEN KINDER LIEDERN	496
ALMAN ÇOCUK ŞARKILARINDA HZ. NUH	497
Necmeddin ŞEKER	
HADITHS ABOUT THE PROPHET NOAH WITH THEIR COMMENTS AND VALUE	503
HZ. NUH (AS) İLE İLGİLİ HADİSLERİN DEĞERİ VE YORUMU	504
Hasan REFİYİ	
THE PLACE OF NOAH'S ARK FROM FARSI REFERENCES	512
FARŞÇA KAYNAKLARDA NUH'UN GEMİSİNİN BULUNDUĞU YER.....	514

Galip AKIN	
VARIOUS ASPECTS OF THE DELUGE OF NOAH.....	520
<i>ÇEŞİTLİ YÖNLERİYLE NUH TUFANI.....</i>	<i>522</i>
Zekiye EBİLOVA	
RİVAYETLERDE NUH'UN (A.S.) GEMİSİ	530
Hacı Kadir KADİRZADE	
TWO LEGENDS CONNECTED WITH NOAN PROPHET AND WORLD STORM IN NAKHCIVAN, ITS REFLECTION IN THE SOURCES	533
<i>NAHÇIVAN'DA HZ. NUH PEYGAMBER VE DÜNYA TUFANI İLE BAĞLI İKİ RİVAYET, ONUN TARİHİ KAYNAKLARDA AKSİ</i>	<i>534</i>
Çiğdem DÜRÜŞKEN	
THE REALM OF ANIMALS ON NOAH'S ARK	540
<i>NUH'UN GEMİSİNDEKİ HAYVANLAR ÂLEMİ</i>	<i>541</i>
Arif GEZER	
THE PROPHET NOAH AND THE FLOOD IN HADITH LITERATURE.....	549
<i>HADİS EDEBİYATINDA NUH VE TUFAN</i>	<i>550</i>
Mehseti İsmayil RÜSTEM KIZI	
MOUNTAIN AĞRI DAĞI AND PLACE MOUNTAINS IN TURKISH MYTHOLOGICAL OUTLOOK.....	561
<i>AĞRI DAĞI VE UMUM TÜRK DÜŞÜNCESİNDE DAĞLARIN MİTOLOJİ DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	<i>563</i>
Zülfıyye İSMAYİL - Ramiz QASIMLI	
THE REFLEKTION OF PECULARITY OF MOUNT AĞRI TO POEM ARTICLES OF TURKEY AND AZERBAIJAN.....	573
<i>AĞRI DAĞ ÖZELLİKLERİNİN TÜRKİYE VE AZERBAIJAN KANDAŞ ŞİİR ÜRÜNLERİNE YANSIMASI</i>	<i>574</i>
Seadet Memmedova MURAT KIZI	
AGRI DAG IS A SACRED MOUNTAIN	581
<i>AĞRI DAĞI - KUTSAL DAĞ.....</i>	<i>583</i>
Aşkıım HATUNOĞLU - B. Yavuz HATUNOĞLU - Mehmet Ali AVCI	
SIMILARITY AND DIFFERENCES BETWEEN AĞRI AND KÜTAHYA CITIES FROM THE POINT OF CHARM AND PSYCHOLOGICAL ANALYSIS OF THIS SITUATION	589
<i>NAZARLIK ÇEŞİTLERİ AÇISINDAN AĞRI VE KÜTAHYA İLLERİ ARASINDAKİ BENZERLİK VE FARKLILIKLAR İLE BU DURUMUN PSİKOLOJİK ANALİZİ</i>	<i>590</i>
Yasin İPEK	
PUBLIC BELIEFS AND PRACTICES ABOUT PHASES OF LIFE AROUND AĞRI	597
<i>AĞRI VE ÇEVRESİNDE HAYATIN SAFHALARIYLA İLGİLİ HALK İNANIŞLARI VE UYGULAMALARI.....</i>	<i>598</i>
Günay ATALAYER - Başak ÖZDEMİR - Ceyhun BERKOL	
THE IMPORTANCE OF CULTURALLY IDENTIFIABLE PRODUCT DESIGN AND A MODEL PROPOSAL FOR AĞRI AND IT'S SURROUNDINGS	605
<i>AĞRI VE ÇEVRESİ İÇİN KÜLTÜREL KİMLİKLİ ÜRÜN TASARIMININ ÖNEMİ VE BİR MODEL ÖNERİSİ.....</i>	<i>607</i>
İlhami TAŞDEMİR	
THE TOURISM POTENTIAL OF AGRI AND DIYADIN SPAS.....	618
<i>AĞRI İLİ TURİZM POTANSİYELİ VE DIYADIN KAPLICALARI.....</i>	<i>619</i>
Özdemir ADIZEL - Atilla DURMUŞ - Galip AKIN	
THE NATURE TOURISM, BIO-TOURISM AND ORNITHO-TOURISM POTENTIAL OF AĞRI.....	626
<i>AĞRI'NIN DOĞA TURİZMİ, BİYOTURİZİM VE ORNİTOTURİZM POTANSİYELİ</i>	<i>627</i>

Lütfü KAPLANOĞLU	
THE IMPORTANCE OF THE ART OF ENGRAVING FOR THE PROMOTION OF THE PROVINCE OF AĞRI	632
<i>GRAVÜR SANATI'NİN AĞRI İLİ TANITIMI İÇİN ÖNEMİ</i>	633
Onur ÇAKIR	
EVALUATION OF AĞRI'S EXISTING TOURISM SUPPLY AND RECOMMENDATIONS FOR SUSTAINABLE TOURISM DEVELOPMENT IN AĞRI.....	639
<i>AĞRI İLİNİN MEVCUT TURİZM ARZININ DEĞERLENDİRİLMESİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM GELİŞİMİ İÇİN ÖNERİLER</i>	641
Orhan ÇINAR	
SWOT ANALYSIS AND PROMOTION OF AĞRI PROVINCE IN TOURISM.....	648
<i>AĞRI BÖLGESİ TURİZMİNİN SWOT ANALİZİ VE TANITIMI</i>	649
Selçuk ÖZTÜRK	
EVALUATION OF PERFORMANCE AND COURSE OF AĞRI FOLK SONGS IN TERM OF TURKISH MUSIC MODE	659
<i>AĞRI TÜRKÜLERİNİN İCRÂSI VE SEYİR ÖZELLİKLERİNİN TÜRK MÛSİKİSİ MAKAMLARIYLA DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	661
Yasin KILIÇ	
A REVIEW ON THE LEGEND OF MOUNT ARARAT AND THE SIZE OF EDUCATIONAL BELIEFS	671
<i>AĞRI DAĞI EFSANE VE İNANIŞLARIN EĞİTSEL BOYUTU ÜZERİNE BİR İNCELEME</i>	672
Lemin GÜLDEREN	
MOUNT ARARAT REGION THE TRADITIONAL FEELINGS OF LOVE, PEACE AND BROTHERHOOD.....	676
<i>AĞRI DAĞI BÖLGESİ'NDE GELENEKSEL SEVGİ, BARIŞ VE KARDEŞLİK DUYGULARI</i>	677
Sait KÜÇÜK	
TROUBADOURS IN THE MIGHTY MOUNT ARARAT	681
<i>AĞRI DAĞI BÖLGESİ'NDE KUDRETLİ HALK OZANLARI</i>	682
Güzin Sühran BELLİ - Oktay BELLİ	
<i>ANADOLU'NUN BİLİNEN EN ESKİ DİYET YEMEĞİ: ABDİGÖR KÖFTESİ</i>	697
Güzin Sühran BELLİ - Oktay BELLİ+	
<i>ABDİGÖR KÖFTESİ (MEATBALLS), ANATOLIA'S OLDEST KNOWN DIET MEAL</i>	702

The book

**“THE THIRD INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF MOUNT ARARAT AND NOAH’S ARK”
“III. ULUSLARARASI AĞRI DAĞI VE NUH’UN GEMİSİ SEMPOZYUMU”,**

has been published by the Rectorate of Ağrı İbrahim Çeçen University

We are grateful for this important support made to scientific research to
Ağrı İbrahim Çeçen University.

**“THE THIRD INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF MOUNT ARARAT AND NOAH’S ARK –
III. ULUSLARARASI AĞRI DAĞI VE NUH’UN GEMİSİ SEMPOZYUMU”,**

adlı kitap, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Rektörlüğü
tarafından desteklenerek yayınlanmıştır.

Bilimsel Çalışmalara Yapılan Bu Önemli Destekten Dolayı, Sonsuz Teşekkürlerimizi Sunarız.

Edited by – Editör
Prof. Dr. Oktay BELLİ

ÖNSÖZ

Ali YERLİKAYA*

III Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu kitabını bilim dünyası ve araştırmacıların hizmetine sunmuş olmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Çeşitli medeniyetler için geçiş güzergâhı olmuş, tarihi ve doğal güzellikleri ile sadece ülkemizde değil, dünya kamuoyunda ün yapmış bu zengin mirasın korunması ve kültürel değerlerimizin yazıya aktarılması oldukça önemlidir. Malumunuz üzere; sempozyumumuzun amacı; bir ortak akıl platformu oluşturmak, bilgi ve deneyim paylaşımı yapmak ve öğrenme ortamını gerçekleştirmektir.

Kavimlerin Anadolu'ya girişlerinde birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, tarihi ve stratejik değeri son derece önemli olan, İpek Yolu'nun güzergâhında yer alan ilimiz bu sayede çeşitli kültürlerin kaynaşp kucaklaşmasına şahit olmuştur. İlimiz güçlü medeniyetlerin izlerini taşımasının yanı sıra inanç turizmi, dağ turizmi, kış sporları, termal turizm, tarihi ve kültürel geziler açısından son derece zengin bir kimliğe sahiptir. Bütün bu zenginlikleri bünyesinde barındıran ilimizde Valiliğimiz koordinasyonunda Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu'nun üçüncüsünün yapılmış olması kültür değerlerimizin kayda geçmesinde, ilimize dair araştırmaların yapılması noktasında oldukça önemlidir. Bu gibi kültürel faaliyetler sayesinde bölgenin tarihi ve kültürel özellikleri uzman kişiler tarafından incelenecek, kültürel unsurlarımız hem yurtda hem de dünyada gündeme gelerek daha geniş kitlelere ulaşacaktır.

Göz kamaştırıcı görkemi ve güzelliğiyle tıpkı bir anıt gibi bütün bölgeyi kucaklayan Ağrı Dağı, kutsal kitaplara konu olan, sadece kültürümüz açısından değil, dünya kültürü açısından da önemli, farklı kültürleri bir araya getiren bir dağdır. Tufandan sonra Nuh'un gemisine ev sahipliği yaptığına dair inanıştan dolayı efsanevi kimliğiyle ön plâna çıkmıştır. Bu sebeptendir ki asırlardır gezginlerin, bilginlerin, kişi ve kavimlerin dikkatinden kaçmayan derinliği yüce bu dağımız, gerek ülkemizde, gerekse dünya coğrafyasında türkülere, efsanelere, araştırmalara, sinemaya, şiirlere ve mitolojiye konu olmuştur.

105 bin 600 hektarlık alanın içine giren Büyük ve Küçük Ağrı Dağları, 17 Kasım 2004 yılında Bakanlar Kurulu Kararı ile Milli Park ilan edilmiştir. Birçok doğal kaynak değer, eşsiz peyzaj özellikleri ve endemik bitki ve hayvan çeşitleri ile ulusal ve uluslararası düzeyde haklı bir üne sahip Ağrı Dağı, aynı zamanda ülkemizin en büyük tırmanış merkezidir. Bununla beraber, dünyanın ikinci büyük Meteor Çukuru, Buz Mağarası, Urartu Kalesi, Nuh'un Gemisinin İzi, Ahmed-i Hani Türbesi, İshak Paşa Sarayı ile bu değerler zincirin halkaları gibi ilimizi yüceltmektedir.

* Ali YERLİKAYA, Ağrı Valisi, Ağrı-TÜRKİYE

Büyük ve Küçük Ağrı

Uluslararası arenada haklı bir üne sahip olan ilimizin tarihi, doğal ve kültürel değerlerinin gelecek kuşaklara taşınması noktasında bilimsel toplantılar oldukça önemlidir. Burada ortaya konulacak dilek ve öneriler ışığında önceliklerimizi gözden geçirme, yeni planlamalar ve düzenlemeler yapmada bilimsel veriler bize rehberlik edecektir. Bölgesel kalkınma konusunda uzman görüşler ışığında ilimizin diğer illerle her alanda rekabet edebilir duruma gelmesi için ortaya konulacak veriler oldukça önemlidir. Tarım, hayvancılık ve turizm açısından cazibe merkezi olacak kaynaklara sahip ilimiz, bu kaynakların verimli kullanımı noktasında çitayı yüksek tutmak zorundadır. Bugün kaybolmaya yüz tutan kültürel değerlerin yeniden canlandırılması, hem ilin kültürel dokusu hem de kültürel değerlerin canlandırılması açısından büyük öneme sahiptir.

Çok önemli bir kültür mirasımız olan Ağrı Dağı hakkında yapılacak olan her türlü bilimsel çalışmayı, daha önceki yıllarda olduğu gibi, bundan sonra da destekleyeceğimizi, özellikle vurgulamak istiyorum.

Sempozyumun düzenlenmesinde maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen Kültür ve Turizm Bakanlığına, Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğüne ve Genel Müdür Sayın Mahmut EVKURAN Bey'e, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Rektörü Sayın İrfan ASLAN'a, Sempozyum Düzenleme Komitesinde görev alan arkadaşlarıma, sempozyum bildirimlerini büyük bir özveriyle çalışarak kitaba dönüştüren ve geleceğe çok önemli bir kaynak eser olarak bırakılmasını sağlayan Prof. Dr. Oktay BELLİ'ye teşekkür ederken, en derin saygılarımı sunarım.

ÖNSÖZ

İrfan ASLAN*

Sosyal, Kültürel ve Akademik camialarımızı bir araya getirmek, Sosyal, Kültürel ve Bilimsel olguları yaygın bir şekilde tanıtmak, toplumun yararına kullanımını tartışmak, toplumun gündemine taşımak ve “Doğudan Yükselen Işık” kavramının büyütülebileceği bir ortam oluşturmak için gerçekleştirdiğimiz III. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh’un Gemisi Sempozyumuna hoş geldiniz, sefalar getirdiniz, şeref verdiniz. Bu vesile ile hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Malumunuz üzere; sempozyumumuzun amacı; bir ortak akıl platformu oluşturmak, bilgi ve deneyim paylaşımı yapmak ve öğrenme ortamını gerçekleştirmektir.

Bu duygu ve düşüncelerimizi paylaşıp; bizlerden her türlü desteğini esirgemeyen Sayın Valimize, sempozyumun gerçekleşmesinde en büyük pay sahibi olan İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Sayın Oktay BELLİ hocamıza ayrıca yurt dışından ve yurt içinden bu sempozyumumuza katkıda bulunan bütün katılımcılara çok teşekkür ediyorum.

Üniversiteler her zaman toplumun kalkınması bakımından büyük öneme sahiptirler. Türkiye’nin çağdaş ülkeler arasında kendine yer edinmesi ve güçlü bir konuma ulaşmasında diğer üniversiteler gibi Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitemize de büyük görevler düşmektedir. Üniversitemiz, Anadolu’muzun Mayası’nı Aziz Milletimize çalmakla vazifeli bilgelerin ve onların aziz coğrafyalarının izini sürmek üzere, hür tefekkürün kalelerinden seslenen özgür sesleri, sıcak ve taze nefesleri dinlemek gerekliliğine gönülden inanmıştır...

Üniversite eğitimi gençlerimize gelecek kazandırmanın da ötesinde akılcı, bilimsel ve özgür düşünme yetisi kazandırmalı; her yönden onları toplumsal hayata hazırlamalıdır. Eğitim ve öğretim sadece derste değil; ders dışı faaliyetlerle de desteklenmelidir. Bu düşünceden hareketle göreve geldiğimiz yıldan bu yana imkânlarımız dâhilinde sempozyumlar, konferanslar ve şöenler düzenlemekteyiz. Hedeflerimizden biri de Ağrı İlimizin tarihî ve kültürel zenginliğini, doğal güzelliğini dikkate alarak üniversitemizi dolayısıyla şehrimizi bir kongre merkezi haline getirmektir.

Bir şehri yaşanmaya değer kılan şey, o şehrin üzerinde kurulduğu değer sistemiyle, şehrin insanların bağlı bulunduğu değerler arasındaki tenâsüptür. Eğer bir şehirde inşa ve benzersiz oluşmuş nesnelere alanı, ilkelerini, o şehirde ikâmet eden insanların değerler sisteminden alıyorsa, o insanların şehre duyduğu katılma yahut aidiyet duygusu, şehir-insan arasında olması gereken belli bir ahengin, belirli bir dengenin beklenen bütün neticelerini meydana getirecektir.

* Prof. Dr. İrfan ASLAN, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Rektörü, Ağrı-TÜRKİYE

III. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu'na Katılanların Toplu Hatıra Fotoğrafı

Bence bir şehirde yaşıyor olmanın, ona katılıyor bulunmanın, şehri katılmaya değer bulmanın en somut anlamı budur. Şehirlerin ruhundan bahsedilir. Onlara ruh veren şey herhalde onu çevreleyen coğrafi iklime irca edilemez. Şehir içerden ve dışarıdan kuşatmasına rağmen tabii dekor kendi başına şehirlere ruh veriyor olamaz. Belki silüetini belirler. Bu iklimi şehir için seçen ve şehri bu iklime kendine göre uygulayan, “dekore” eden insan ruhudur. Şehrin insanların ruhunda ne varsa, şehrin âfâkında da vardır. Yahut şehrin âfâkını insanların ruhunda olan karartır veya aydınlatır.

Doğu Anadolu Bölgemizde Medeniyetler Geçiti'nde kurulmuş olan Ağrı Şehrimiz, Hurri, Urartu, Pers, Selçuklu ve Osmanlı uygarlıklarına ait zengin bir tarihsel ve kültürel mirasa sahiptir. Kaleleri, Nekropoller, Höyükleri, Kümbetleri, Kaya Mezarları ve Kaya Yerleşimleri ve Urartu dönemine ait Ferhat kanalları, sivil mimarinin zirvesi: İshakpaşa Sarayı, Ağrı Dağı'nın büyüleyici gün doğumları, Ağrı'yı dünya ölçeğinde bir cazibe merkezi haline getirmektedir. Ve bugün görkemli tarihiyle doğu Anadolu'nun önemli kentleri arasında yer alan Ağrı; eski görkemli dönemlerine dönmek için, eğitim ve turizm alanlarında önemli gelişmeler kaydederek kararlı adımlarla yol almaktadır. Başta Üniversitemiz olmak üzere Eğitim alanında çok önemli yatırımlar yapıldı.

“Bugünlerde Ağrı'nın en çok dikkat çeken yönü bir turizm merkezine doğru yol almasıdır. Bu alanda da çok önemli adımlar atıldı. Üniversitemizin öncülüğünde gerçekleştirilen ve gerçekleştirilecek kongreler, konferanslar, sempozyumlar ve uluslararası etkinliklerle Ağrı şehri alternatif bir turizm, bir kültür ve bir eğitim şehri olacaktır.

Gönülden inanıyorum ki, sempozyumumuz, bu güzel ve gizemli kenti daha iyi tanımamıza, yeni dostluklara ve Ağrı'luların, kendi önem ve değerlerini daha iyi kavramasına yardımcı olacaktır. Böylece Anadolu'nun gülümseyen güzel yüzü, özü ve kökü vicahi olarak da insanlığa tanıtılacaktır...

Bu vesile ile III. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu'nun, başarılı geçmesini diler; uzaktan yakından iştirak eden ve çok zengin bilgilerini bizlerle paylaşacak olan değerli bilim insanlarımız başta olmak üzere, hepinize saygılar sunarım.

PREFACE

Welcome to the III. International Symposium of Mount Ağrı and Noah's Ark. I would like to thank you for honoring our symposium which has been organized in order to gather up social, cultural and academic communities, and introduce social, cultural and scientific facts for the welfare of our society. One of our main goals is to improve "Rising Light from the East" notion. To this respect, I am greeting you and expressing my most sincere respect and love.

As you know, the aim of the symposium is to develop a common sense platform, to share knowledge, experience and to create a learning environment.

I would like to express my most sincere thanks to our distinguished governor for his endless support. I also want to express my appreciation to all attendants especially Prof.Dr.Oktay Belli, a member of Faculty of Letters in İstanbul University for their contribution.

Universities have great importance in the development of a society. Ağrı İbrahim Çeçen University takes on responsibility as well as other universities in order to take Turkey a step forward and make it one of the leading modern countries. We have been perfectly aware of the fact that it is a must to pay special attention to the ideas of wise people who have been responsible to combine Anatolian values and our dear nation. We follow the free, sincere and fresh souls of their precious, blessed lands.

Higher education is supposed to provide the individuals not only with a good job, but also with the ability to think rationally. It has a duty to prepare the youth for social life. Education is to be supported with extracurricular activities. For this reason, we have arranged many symposia, conferences and fests since we took over the flag of Ağrı İbrahim Çeçen University. One of our goals is to render our university and city to a congress center with regard to the historical, cultural and natural beauties.

In my opinion, what makes a city worth to live is the strong relation between the values of inhabitants and core values of the city. The most concrete meaning of living and participating in a city is the relation between the principles and society which it has. Several times we hear about the soul of cities. What attribute them a soul is not the geographical features of the city. It is not possible to do so only with the setting though it surrounds the city inside and outside.

* Prof. İrfan ASLAN, Rector, Ağrı İbrahim Çeçen University, Ağrı-TURKEY

Necessarily the human soul determines the “setting” of the city and adapts it according to its own rules. Many times the sky of a city is the mirror of the souls of human.

Ağrı province has been the gate of many civilizations settled in Ağrı such as Hurrians, Urartus, Persians, Seljuks, and Ottomans and, as a consequence has a rich, cultural, and historical heritage. Thanks to its castles, necropolises, tumuluses, tombs, rock graves and settlements, Ishak Pasha Palace the city has been the centre of attraction.

With its magnificent history, Ağrı, one of the most important cities of Eastern Anatolia, has made an important progress in education and tourism recently. Many investments, particularly Ağrı İbrahim Çeçen University, have been made to Ağrı.

Nowadays, tourism has been seen as the most outstanding aspect of Ağrı. Many crucial steps have been taken in this scope. Ağrı will be a city of tourism, culture and education by the help of international congresses, conferences, and symposia which will be held within the framework of our university.

I sincerely believe that our symposium will help us to get closely acquainted with this beautiful, mystic city and lead to new friendships. Thus Ağrı, the smiling face of Anatolia, will be deeply introduced to people.

Lastly, I would like to thank everyone who attend the III. International Symposium of Mount Ağrı and Noah's Ark, particularly the scientists who will share their rich knowledge with us.

Yours truly,

SUNUŞ

Anadolu'nun en görkemli yükseltisi olan Ağrı Dağı, yüzlerce yıldan beri kutsal kitaplara ve söylencelere konu olmuştur. Ağrı Dağı ve bunun kutsallığı ile ilgili yazılan ve kuşaktan kuşağa aktarılan söylenceler yalnızca Anadolu'da değil, Avrupa, Gürcistan, Rusya, Ermenistan, Nahçıvan, Azerbaycan, İran ve Orta Asya'da yaşayan milyonlarca insan tarafından da benimsenmektedir. Ancak Anadolu'da Ağrı Dağı'na duyulan sevgi ve saygı, diğer ülkelerdeki insanların sevgi ve saygısından çok daha fazladır.

Ağrı Dağı yalnızca Anadolu'nun en büyük yükseltisi değil, aynı zamanda bir "Kültür Dağı"dır. Uygarlıkları bağrında besleyen Ağrı Dağı, geçmiş ile gelecek arasında en önemli kültür köprüsü olarak varlığını sürdürmektedir. Bu yüzden bölgenin arkeolojisi, tarihi, coğrafyası, jeolojisi, edebiyatı, teolojisi, turizmi, halk kültürü ve etnografyası Ağrı Dağı'ndan ayrı düşünülemez.

Aynı zamanda bir doğa harikası olan Ağrı Dağı, yüzlerce yıldan beri ozanların esin kaynağı olmuştur. Bu yüzden hakkında şiirler söylenen ve söylencelere konu olan bir başka dağ ne Anadolu'da, ne de dünyada bulunmaktadır.

Ağrı Dağı yalnızca Anadolu'da yaşayan ozanlar için değil, Kafkasya, Gürcistan, Ermenistan, Rusya, Nahçıvan, Azerbaycan, İran ve dünyanın diğer ülkelerinde yaşayan ozanlar için de bir esin kaynağı olmuş ve bağrında sakladığı gizemli tarih, söylencelere konu olmuştur. Özellikle Anadolu'da yaşayan ozanların Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi ile ilgili yazmış olduğu şiirlerin fazlalığı, diğer ülkelerde görülmez. Bu gerçek, Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi söylencesinin yüzlerce yıldan beri halkın sosyal yaşantısının ayrılmaz bir parçası olduğunu bir kez daha gözler önüne sermektedir.

12 – 14 Ekim 2010 tarihleri arasında, Ağrı Valiliği, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi'nin organizasyonu ile "III. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu – The Third International Symposium of Mount Ararat and Noah's Ark" düzenlenmiştir.

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Nezahat Çeçen Konferans Salonu'nda gerçekleştirilen "III. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu – The Third International Symposium of Mount Ararat and Noah's Ark" a, 70'ten fazla yerli ve yabancı bilim insanı katılmıştır. Sempozyuma sunulan özgün ve çeşitli konular, Ağrı Dağı ve bölgenin kültür tarihine çok büyük bir katkı sağlamıştır.

Sempozyumun uluslararası düzeyde yapılmasında ve çok sayıda bilim insanının katılmasında, sempozyumun çok ciddi olarak düzenlenmesi ve özellikle sunulan birbirinden değerli bildirilerin hiç bekletilmeden çok kaliteli olarak yayınlanmasının da çok büyük bir etkisi olmuştur.

2005 ve 2008 yıllarında düzenleme komitesi başkanı olarak Doğubayazıt'ta “ Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu – International Symposium of Mount Ararat and Noah's Ark” düzenlenmiş ve sonuçları, iki ayrı kitap halinde yayınlanmıştır. 2008 yılında Atatürk Kültür Merkezi ile birlikte Iğdır'da “I. Uluslararası Türk Kültüründe Ağrı Dağı Sempozyumu” düzenlenmiş ve kitabı yayınlanmıştır.

Şimdiye kadar yayımlanan 3 adet Ağrı Dağı Sempozyumu kitabının bilimsel içerik, konu çeşitliliği ve baskı kalitesi, uluslararası bilim dünyasında belirlenen değerlerin çok üzerindedir. En büyük amacımız, bundan sonra devam edecek olan *Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumları'nın* da, bilimsel içeriğinden ve baskı kalitesinden en küçük bir ödün verilmeden, aynı ilkeler doğrultusunda başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesidir.

12 – 14 Ekim 2010 tarihleri arasında düzenlediğimiz sempozyumun ev sahipliğini Ağrı Valiliği ve Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi yetkilileri ve çalışanları ellerinden gelen tüm çabayı harcamaktan geri kalmamıştır. Sempozyuma katılan hemen herkesin tüm otel ve yemek giderleri ile yol masrafları, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Ağrı Valiliği'ne sağlamış olduğu ödenekten karşılanmıştır. Sempozyum çantaları ise, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi tarafından yaptırılmıştır.

Organizasyon çok mükemmel bir şekilde yapıldığı için, tüm katılımcılar mutluluklarını defalarca dile getirmişlerdir. Bu yüzden Ağrı Valisi sayın Ali Yerlikaya, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Rektörü sayın Prof. Dr. İrfan Aslan, Ağrı İl Kültür ve Turizm Müdürü sayın Ebu Muhsin Bulut, değerli meslektaşlarım Doç. Dr. Yusuf Çetin ve Yrd. Doç. Dr. Faruk Kaya'ya sorumlu davranışlarından dolayı sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Hong Kong'ta açılan ve her yıl yüzbinlerce turist tarafından ziyaret edilen “Nuh'un Gemisi Müzesi”nin benzerleri, Iğdır ve Doğubayazıt'ta da yapılmalıdır. Aynı zamanda otel, hayvanat

bahçesi, park alanları, sergi ve çeşitli kültürel etkinliklerin yapıldığı salonlara sahip olan bu tür müzenin, Iğdır ve Doğubayazıt'ta da açılması ve kongrelerin yapılması en büyük dileğimizdir.

İkinci büyük dileğimiz, başta Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi olmak üzere, Kafkasya, Iğdır ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde "Ağrı Dağı Araştırma Merkezi" ve "Ağrı Dağı Araştırma Enstitüsü"nü kurularak, insanlığın en büyük mirası olan bu önemli Kültür Dağı'nın bilimsel yöntemlerle araştırılarak dünyaya tanıtılmasıdır.

Sempozyumun sekretarya işlemleri ile makalelerin kitaba dönüştürülmesi çalışmalarını diğer sempozyumlarda olduğu gibi, yine Vedat Evren Belli (M.A.) tarafından yapılmıştır. Titiz, özverili ve zahmetli çalışmalarından dolayı, kendisine çok teşekkür ederim. Ancak en büyük teşekkürüm, gerçek bir Ağrı Dağı sevdalısı olan Muhlis Lortoğlu'nadır; kitabın baskı aşamasında Ağrı Dağı ile ilgili göndermiş olduğu birbirinden güzel fotoğraflar, Ağrı Dağı'nın Türkiye ve Dünya'ya tanıtılmasına çok büyük bir katkı sağlamıştır. Ayrıca fotoğraf katkısından dolayı, değerli hemşerim Ziya Zakir Acar ve Serdar Ünsal'a da çok teşekkür ederim.

Ağrı Dağı Bölgesi'nin tarihsel ve kültürel değerlerinin konuşulup tartışılması için bilimsel sempozyumların düzenlenmesini teşvik eden ve bizleri yönlendiren değerli meslektaşım Rektör sayın Prof. Dr. İrfan Aslan'ın maddi ve manevi destekleri olmasaydı, bu sempozyumun yapılması olanaksızlaşirdi. Bundan da önemlisi sempozyuma sunulan birbirinden değerli bildirilerin kitap olarak basılmasını sağlamak için elinden gelen her türlü çabayı harcayan ve bunu çok kısa bir süre içerisinde gerçekleştiren Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Rektörü sayın Prof. Dr. İrfan Aslan'a kalpten teşekkür etmeyi zevkli bir görev sayarım.

Gelecek kuşaklara çok önemli bir kaynak eser olarak bırakılacak olan bu önemli kitap, bundan sonra yapılacak sempozyum ve bilimsel çalışmalar için de, bir esin kaynağı olacaktır.

Editör
Prof. Dr. Oktay BELLİ
İstanbul – Suadiye 2011

*Greenpeace üyeleri tarafından sembolik olarak yapılan
Nuh'un Gemisi ve Ağrı Dağı, kuzeyden (Korhan Yaylası)*